

Tanulmányírás II.

*A folytatásra-várót befejezni nem lehet,
A végleg kimondottat toldani nem szabad:
Hát idézd a bölcseket versed fordulóin,
És gerendákkal kötöd dalodat.*

Bedő Anett

egyetemei tanársegéd

SZE-AHJK-Környezetmérnöki Tanszék

LU CSI

Hivatkozás

- Valakire hivatkozni: munkáját megbecsüljük és felhasználjuk
- Teljes és pontos hivatkozások (elemi etikai kötelesség)
- Hivatkozás elhagyása
 - Csökkenti a tudományos megbecsülést
 - Másokat is elzár ezen információtól
 - Óhatatlan pontatlanságokat tartalmazhat, de nincs mentség az elhagyásukra
- „Túlidézés”: lényeglátás hiánya

Miért utalunk munkánkban más szerzőkre?

- Tiszteletadás gyanánt.
 - Rokon témájú dolgozatok eredményeinek elismerése okán.
 - Vitatkozunk vele.
 - Másoktól származó módszerek, technikák megbecsülése jeleként.
 - Szakirodalmi megalapozás végett.
 - Kevésbé ismert eredmények bemutatása a célunk.
 - Adatok, tények megerősítése szándékával.
 - Idegen ötlet bemutatása céljából.
- ➔ Ellenőrzés, visszakeresés, tájékozódás

Mi számít plágiumnak?

- Plágium - más szerzők kutatási eredményeinek átvételét, saját gondolatként való feltüntetését jelenti anélkül, hogy hivatkoznánk rá
 - Más munkájának szó szerinti idézése hivatkozás nélkül
 - Más munkájának körülírása, magyarázása hivatkozás nélkül
 - Más ötleteinek, szófordulatainak idézése hivatkozás nélkül
- Bűncselekmény: akár egy évig terjedő szabadságvesztéssel is sújtható
- On-line plágiumkereső programok
 - <http://kopi.sztaki.hu/index.php?check=0>

Mi az idézetek helyes aránya?

1. Ha nincs, az gáz (0%)
2. Ha túl sok van, az is (>40%)
3. Többféle forrás
4. Internet általában gyenge, csakúgy mint napilap (ha mégis, pontos link, leolvasás dátuma)
5. Értelmezés és reflexió nélkül az idézet holt betű, konzerv!
6. A saját gondolatok idézetek nélkül légből kapottak lehetnek!

Miért, kire, hogyan hivatkozunk?

■ Hivatkozás

- Minden tudományos dolgozat integráns része

■ Okai

- Gondolati előzmények (minden új felfedezésnél)
- Minden állításunkat bizonyítékokkal kell alátámasztani
- Eredeti források

Bibliai tények, karácsonyi üdvözlések

- Semmiképpen ne idézzünk
 - Közismert megállapításokat
 - A témától távol eső eszmefuttatásokat
 - Nem tudományos orgánumból származó, nem hiteles szövegeket
 - Olyan szövegeket, amelyeknek nem tudjuk megadni a pontos forrását
 - Hibásnak látszó szövegeket
- Mutasd meg hivatkozásaidat, megmondom, ki vagy!

Karácsonyi üdvözlések

- Lehetőleg keveset idézzünk

- Önmagunktól
- Barátainktól, rokonainktól
- Főnökeinktől
- Tanárainktól

Parafrázis

- Tartalmi, nem szó szerinti idézés

- Röviden összefoglaljuk az idézni kívánt szerző munkáját

Válogassuk meg hivatkozásainkat!

- Mi a fontos és mi nem?
 - Tanulmányozzuk a téma szakirodalmát
 - Forduljunk a téma egy ismert kutatójához (témavezető, konzulens)

Amire hivatkozhatunk

- Könyv
- Könyvfejezet
- Folyóirat cikk
- „Szürke” irodalom: kutatási jelentések
- Internetes források
- Jogszabályok, szabványok
- Interjúk

Idézés, hivatkozás

- Bibliográfiai hivatkozások (MSZ ISO 690)
Magyar Szabvány
- Szöveg közben
 - Rövidség
 - Ne zavarja a megértést
- Tanulmány végén irodalomjegyzék
 - Pontos, visszakereshető adatok

A plágium és a helyes utalás közötti apró, de határozott különbség

- „A Valóban Felelős Vállalat magát a rendszer részeként, nem potyautasként, tisztán sajáthaszon-maximalizáló egyedként értelmezi.” (Tóth [2007], 24.o.)
- Tóth [2007] szerint a felelős vállalat magát a nagy rendszer részeként értelmezi

- A Valóban Felelős Vállalat magát a rendszer részeként, nem potyautasként, tisztán sajáthaszon-maximalizáló egyedként értelmezi.
- A felelős vállalat magát a nagy rendszer részeként értelmezi

Hivatkozás módszerei

- Számozásos módszer
- **Harvard módszer („név-év” módszer)**

Hivatkozás módszerei

Más:

- az információ visszakeresésének módja (szerző szerint, számsorrend alapján),
- a hivatkozott művek bibliográfiai adatait közlő tételek rendezési módja (szerzői betűrend, illetve hivatkozási számsorrend).

Számozásos

- Szöveg közben: felső indexben, vagy a szövegrész után szögletes zárójelben

[1] Szamos P., Torma A., Vagdalt L. (2006): *Mérnöki feladatok a vállalati hulladékgazdálkodásban.*, Egyetemi oktatási segédlet, http://www.sze.hu/~nagygy/MernokiFeladatok_2006.pdf

[2] Nagy G., Torma A., Vagdalt L. (szerk.) (2006): *A környezeti teljesítmény javítása és értékelése.*, UNIVERSITAS-GYŐR Kht., Győr, 2006

[3] Kósi K., Valkó L. (szerk.) (2006): *Környezetmenedzsment.*, Typotex, Budapest, 2006, ISBN 963 9664 07 3, ISSN 1787-9655 egyes fejezetei

Számozásos

- Szöveg közben: felső indexben, vagy a szövegrész után szögletes zárójelben.
- Hivatkozásjegyzék készíthető: lábjegyzetben, a dolgozat végén. A jegyzék számsorrendes.

Szöveg közben

Irodalomjegyzékben

[1]

[1] Horváth I. (2000): A szó. Ál Kiadó, Bp.

Harvard

- Szöveg közben: hivatkozott szerző neve, megjelenés éve
- Hivatkozásjegyzék a dolgozat végén, a szerző neve szerint betűrendbe szedve.

Forrásmegjelölés a szövegtestben Harvard esetén

Nem szó szerinti idézetnél: a szerző vezetékneve és az idézett forrás megjelenésének évszáma

(1) belefoglaljuk saját szövegünkbe

(2) a felhasznált információ után rögtön közöljük

Példa

Chomsky szerint a nyelv jól feltérképezhető és leírható struktúrák összessége (1997).

vagy

A nyelv jól feltérképezhető és leírható struktúrák összessége (Chomsky, 1997).

Idézés, hivatkozás sorrendje

- szerző(k) neve
- évszám (zárójelben)
- mű címe
- kiadás (hányadik kiadás) (könyv)
- kötet (hányadik kötet) (könyv)
- kiadó (könyv) vagy folyóirat címe (cikk)
- folyóirat: évfolyam, szám, vagy hónap (cikk)
- terjedelem (könyv) de nem kötelező
- hely, ahol megjelent (város, esetleg ország)
- oldalszám (folyóirat cikknél, könyvfejezetnél)

Harvard

- Tartalmi összegzésként, tények, elméletek felvázolásával
 - XY kijelentette, hogy
 - XY megállapította, hogy
 - XY kutatási jelentés eredményei alapján elmondható, hogy

Harvard

- Brown (2000) álláspontja szerint
- vagy ... a vezetőség felelőssége meghatározott (Brown, 2000).
- Referencia listánál vagy felhasznált irodalomnál: Brown, W. L. (2000). *Consumer Behaviour*, Wiley & Sons, New York
- Black and White (2001) álláspontja szerin
- vagy ...a vezetés innovatív volt, de nem önálló (Black and White, 2001).
- Referencia listánál vagy felhasznált irodalomnál: Black, C. and White, Z. (2001). *Psychology*, Harper & Row, New York

Harvard

■ Szó szerinti idézetként

- Idézőjellel
- „a könyvben szereplő eredeti szöveg idézőjel között, majd zárójelben a szerző neve, a kiadás éve és a pontos oldalszám, ahonnan szó szerint idézünk” (Brown, 2000, p. 33).
- „a könyvben szereplő eredeti szöveg idézőjel között, majd a szerzők neve, a kiadás éve és a pontos oldalszám, ahonnan szó szerint idézünk” (Black and White, 2001, p. 33).
- Referencia listánál vagy felhasznált irodalomnál:
Brown, W. L. (2000). *Consumer Behaviour*, Wiley & Sons, New York. p. 33

Könyv

■ Egyetlen oldalra hivatkozás

- Szövegközben: A környezeti hatásvizsgálat a környezetpolitika része (Varjú, 2010, p. 63.)
- Referencialistában: A paginát jelölő rövidítés az oldalszám elé kerül

Varjú V. (2010). *A környezeti politika fejlesztéspolitikába történő integrációja – a stratégiai környezeti vizsgálat*.
Doktori (PhD.) disszertáció, Pécsi Tudományegyetem, p. 63.

Könyv

■ Teljes tanulmányra hivatkozás

- Szövegközben: A környezeti hatásvizsgálat a környezetpolitika része (Varjú, 2010)
- Referencialistában: Teljes monográfiára utaláskor a végére kerül

Varjú V. (2010). *A környezeti politika fejlesztéspolitikába történő integrációja – a stratégiai környezeti vizsgálat.* Doktori (PhD.) disszertáció, Pécsi Tudományegyetem, 184 p.

Könyvek

■ Referencia listában:

- Szabó K. (2002). *Kommunikáció felsőfokon, Második kiadás*, Kossuth Kiadó, Budapest, 405 p.
- Eco U. (1992). *Hogyan írjunk szakdolgozatot?* Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 223 p.
- Baintner K. (1982). *Hogyan írjunk tudományos közleményeket?* TAKEFT, Tudományos Takarmánygazdálkodási Fejlesztési Társaság, Budapest, 341 p.
- McCrimmon, J. M. (1976). *Writing with a purpose*. Houghton Mifflin Company, Boston-London 254 p.

Könyvfejezet, periodika

- Szó szerinti idézetnél: „a könyvben szereplő eredeti szöveg idézőjel között, majd zárójelben a szerző neve, a kiadás éve és a pontos oldalszám, ahonnan szó szerint idézünk” (Grey, 2001, p. 33).
- Tartalmi, nem szó szerinti idézetnél: Grey (2001) így összegzi
- vagy ... a vezetőség felelőssége meghatározott (Grey, 2001).
- Referencia listánál vagy felhasznált irodalomnál: Grey, K. (2001). The management contract. **In** P. Blue and S. Pink (eds.) *The Way Forward*, Blackwell, Oxford, pp.31-42.

Könyvfejezet, periodika

■ Referencialistában

- Limmroth W.M. (1977). A vezetési teljesítőképesség tényezői. **In:** Földesi Jánosné (szerk.): *Ember – Jármű – Út, A gépkocsivezetés pszichológiai kérdései, válogatott tanulmányok.* Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, pp. 79-154
- Lóránd B. (2008). Regionális fejlesztések értékelésének problematikája az Európai Unióban. **In:** Lengyel I. – Lukovics M. (szerk.): *Kérdőjelek a régiók gazdasági fejlődésében.* JATEPress, Szeged pp. 18-24.
- Jenkins, C. L. (1997). Third World Issues – Tourism Policies in Developing Countries. **In** Medlik S., *Managing Tourism,* Butterworth-Heinemann, Oxford, pp. 269-277.

Folyóiratok

- Szó szerinti idézetnél: „a folyóiratcikkekben szereplő eredeti szöveg idézőjel között, majd zárójelben a szerző neve, a kiadás éve és a pontos oldalszám, ahonnan szó szerint idézünk” (Gold, 1998, p.162).
- Tartalmi, nem szó szerinti idézetnél: Gold (1998) álláspontja szerint... vagy ... a vezetőség nem vállalt felelősséget tevékenységéért (Gold, 1998).
- Referencia listánál vagy felhasznált irodalomnál: Gold, D. (1998). Humour, *Management Studies*, Vol. 16, No. 2, pp.161-167.

Folyóiratok

■ Referencialistában

- Kettinger O., Pécsi Z. (2006). *A M0 keleti szektorának 29+500-42+200 km szelvény közötti szakaszán épített betonburkolat technológiai sajátosságai*, Közúti és Mélyépítési Szemle, 56. évf. 6. június, pp. 17-22.
- Beck M. (1992). *A tudományos közlés etikai kérdései*. Magyar Tudomány, 3. sz. pp. 12-20
- Braun T., Klein Á., Zsindely S. (1996). *A Barnaby Rich szindróma*. Magyar Tudomány. 6. sz. pp. 43-48.
- Hall, D. and Brown, F. (1996). *Towards a Welfare Focus for Tourism Research*, *Progress in Tourism and Hospitality Research*, Vol. 2, pp. 41-57.

Szürke irodalom

- Hingyi É. (témafelelős) (2002). *A hazai gépjárművek, területileg, időben és kategóriák szerinti differenciált, tényleges futásteljesítményeinek meghatározása.* Zárójelentés (megrendelő: ÁKMI Kht., munkaszám: 6511.2.6./2001) Közlekedéstudományi Intézet Rt. (munkaszám: 212-053-2-1), Budapest 41 p.

Internetes források

- Szó szerinti idézésnél és tartalmi, nem szó szerinti idézésnél azonosan kell eljárni a hivatkozásnál, mint a könyvnél vagy [1].
- Referencia listánál és felhasznált irodalomnál:
Lavender, L. (1999). *Role play* [on-line]. Royal University, London. Elérhetőség/hozzáférés:
<http://travel.com.travel.co.uk/training/training:index.html> [olvasva: 2003. július 27.].

Internetes források

- Somai Miklós (2002). *A magyar mezőgazdaság esélyei az EU-s csatlakozási tárgyalások tükrében. Doktori (PhD) értekezés* [on-line], Szent István Egyetem, Gödöllő, Elérhetőség/hozzáférés: http://szie.hu//file/tti/archivum/SomaiM_tez.pdf [olvasva: 2014. június 2.].
- Central Intelligence Agency (2003). *The World Fact Book* [on-line], elérhetőség/hozzáférés: http://www.cia.gov/cia/_publications/factbook [olvasva: 2004. március 24.].

Jogszabályok, szabványok

- jogszabály száma, szabvány száma stb.
- cím

Példa

- (1. törvény): *1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól*

vagy

- (környezetvédelmi törvény): *1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól*

Szöveg közben: (1.törvény) vagy (környezetvédelmi törvény)

Interjú - példa

- Szöveg közben: ua. mint a könyvnél
- Irodalomjegyzékben:
 - Horváth Béla (2003): Az AMOCO LTD. PR igazgatójával május 15-én történt beszélgetés, Győr, Ipari Park

Egyebek

- Három vagy több szerző, szöveg közben (et al.)
- Azonos szerző egy évben több művel: a), b), c) jelöléssel pl. (Kovács, 2001a),
- Szerkesztő a szerző: név mellé zárójelbe
- Kiadó ≠ nyomda
- Hiányzó adatok (év, hely, kiadó)
 - Kiadás éve: sine anno, jelölése: s.a.
 - Megjelenés helye: sine loco, jelölése: s.l.
 - Kiadó neve: sine nomine, jelölése: s.n.

Egyebek

■ Azonos szerző egynél több munkája

- Ez az eset akkor fordulhat elő, amikor egy szerző elképzeléseinek összegzése több munkából történik, melyek egy adott időszakban (például 2000-ben és 2001-ben) íródtak. Ilyenkor a következőképpen kell eljárni: (Brown, 2000; 2001a; 2001b).
- A műveket a referencialistában, a felhasznált irodalomnál a korábbiaknak megfelelően külön-külön fel kell sorolni fentiek szerint.

Irodalomjegyzék

- Győri Hulladékégető Kft. (2012). *Súlyos káresemény elhárítási terv*. Győr
- Farkas H. (2015). *Figyelem már hatályos! - Az Európai Bizottság rendelete a hulladékok veszélyességének megállapításáról*. Debreceni Egyetem. Debrecen
- Mógor J. (2009). *Katasztrófavédelem*. Complex Kiadó Kft., Budapest
- Tóth P., Bulla M., Nagy G. (2011). *Energetika*. TÁMOP jegyzet
- Vargáné Matlár E. (2014). *Hulladék gyűjtőhelyek működési szabályzata*. Győr
- **Internetes források**
 - [1] ...
 - [2]
 - [3]
 - **Web-1: ...**
 - **Web-2:**
 - **Web-3:**

Köszönöm a figyelmet!